Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie

Názov materiálu: Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Predkladateľ: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

3.1 Náklady regulácie

3.1.1 Súhrnná tabuľka nákladov regulácie

Tabuľka č. 1: Zmeny nákladov (ročne) v prepočte na podnikateľské prostredie (PP), vyhodnotenie mechanizmu znižovania byrokracie a nákladov, náklady goldplatingu[1] na podnikateľské prostredie.

Nahraďte rovnakou tabuľkou po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia, ktorá je povinnou prílohou tejto analýzy a nájdete ju na webovom sídle MH SR, (ďalej len „Kalkulačka nákladov"):

TYP NÁKLADOV	**Zvýšenie nákladov v € na PP**	**Zníženie nákladov v € na PP**
A. Dane, odvody, clá a poplatky, ktorých cieľom je znižovať negatívne externality		
B. Iné poplatky		
C. Sankcie a pokuty		
D. Nepriame finančné náklady		
E. Administratívne náklady		
Spolu = A+B+C+D+E		

Harmonizácia práva EÚ	**Zvýšenie nákladov v € na PP**	**Zníženie nákladov v € na PP**
F. Úplná harmonizácia práva EÚ *(okrem daní, odvodov, ciel a poplatkov, ktorých cieľom je znižovať negatívne externality)*		
G. Goldplating		

VÝPOČET PRAVIDLA 1in 2out:	IN	OUT
H. *Náklady okrem výnimiek = B+D+E-F*		

[1] Definícia goldplatingu je uvedená v bode 4 časti III. jednotnej metodiky.

3.1.2 Výpočty vplyvov jednotlivých regulácií na zmeny v nákladoch podnikateľov

Tabuľka č. 2: Výpočet vplyvov jednotlivých regulácií (nahraďte rovnakou tabuľkou po vyplnení Kalkulačky nákladov):

P.č.	**Zrozumiteľný a stručný opis regulácie (dôvod zvýšenia/zníženia nákladov na PP a dôvod ponechania nákladov na PP, ktoré sú goldplatngom)**	**Číslo normy** (zákona, vyhlášky a pod.)	**Lokalizácia (§, ods., čl.,...)**	**Pôvod regulácie:** SK/EÚ úplná harm./ Goldplating	**Účinnosť regulácie**	**Kategória dotk. subjektov**	**Počet dotk. subjektov spolu**	**Vplyv na 1 podnik. v €**	**Vplyv na kateg. dotk. subjekt. v €**	**Druh vplyvu** In (zvyšuje náklady) / Out (znižuje náklady**)** / Nemení sa	**1in 2out celkom**	**Goldplating celkom**

3.1.3 Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na zmenu nákladov

Osobitne pri každej regulácii s vplyvom na PP zhodnotenom v tabuľke č. 2 uveďte doplňujúce informácie tak, aby mohol byť skontrolovaný spôsob a správnosť výpočtov. Uveďte najmä, ako ste vypočítali vplyvy a z akého zdroja ste čerpali početnosti (uveďte aj link na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete). Jednotlivé regulácie môžu mať jeden alebo viac typov nákladov (A. Dane, odvody, clá a poplatky, ktorých cieľom je znižovať negatívne externality, B. Iné poplatky, C. Sankcie, D. Nepriame finančné náklady, E. Administratívne náklady). Rozčleňte ich a vypočítajte v súlade s metodickým postupom.

3.1.4 Odôvodnenie goldplatingu podľa bodu 4 časti III jednotnej metodiky a ďalšie doplňujúce informácie[2]

Požadované informácie uveďte osobitne ku každému identifikovanému goldplatingu (ku každej hodnotenej regulácii s goldplatingom osobitne).

Uveďte odôvodnenie goldplatingu z hľadiska jeho nespochybniteľnej nevyhnutnosti. Odôvodnenie doložte dôkladným hodnotením prínosov a nákladov. Uveďte zvážené alternatívne riešenia..

Zároveň uveďte konkrétne informácie súvisiace s kategóriou goldplatingu podľa jednotnej metodiky, najmä: na aké subjekty sa nad rámec navrhuje rozšíriť pôsobnosť smernice a z akého dôvodu; aké požiadavky sa navyšujú a na aké subjekty nad rámec minimálnych požiadaviek smernice; aká menej prísnejšia výnimka alebo úprava vyplývajúca zo smernice nebola využitá a prečo; z akého dôvodu sa navrhujú prísnejšie sankčné režimy; z akého dôvodu sa navrhuje skoršia transpozícia; z akého dôvodu sa ponechávajú v platnosti už existujúce prísnejšie vnútroštátne požiadavky.

Využitie goldplatingu pri transpozícii alebo implementácii legislatívy EÚ je v zásade nežiadúce, keďže takýto postup môže viesť k zníženiu konkurencieschopnosti domácich podnikov v porovnaní s podnikmi z krajín, kde právne predpisy nie sú natoľko prísne. Využitie goldplatingu predkladateľom je preto prípustné iba vo výnimočných prípadoch, riadne odôvodnených a vysvetlených v analýze vplyvov na podnikateľské prostredie z hľadiska jeho nevyhnutnosti, spoločenského významu, nákladov, prekonzultovaných s dotknutými podnikateľmi a posúdených Komisiou.

[2] Informácie sa uvádzajú iba v prípade, ak sa predkladaným návrhom regulácie vykonáva transpozícia smernice EÚ a bol identifikovaný goldplating podľa tabuľky zhody alebo sa vykonáva implementácia nariadenia EÚ s goldplatingom. Informácie sa uvádzajú aj v prípade (ak nejde o transpozíciu smernice EÚ alebo implementáciu nariadenia EÚ), ak sa predloženým návrhom odstraňuje goldplating, ktorého pôvod je v skoršom zachovaní existujúcej právnej úpravy (existujúcich vnútroštátnych požiadaviek).

3.2 Vyhodnotenie konzultácií s podnikateľskými subjektmi pred predbežným pripomienkovým konaním

Uveďte formu konzultácií vrátane zdôvodnenia jej výberu a trvanie konzultácií, termíny stretnutí. Uveďte spôsob oslovenia dotknutých subjektov, zoznam konzultujúcich subjektov, tiež link na webovú stránku, na ktorej boli konzultácie zverejnené.
Uveďte hlavné body konzultácií a ich závery.
Uveďte zoznam predložených alternatívnych riešení problematiky od konzultujúcich subjektov, ako aj návrhy od konzultujúcich subjektov na zníženie nákladov regulácií na PP, ktoré neboli akceptované a dôvod neakceptovania.
Alternatívne namiesto vypĺňania bodu 3.2 môžete uviesť ako samostatnú prílohu tejto analýzy Záznam z konzultácií obsahujúci požadované informácie.

3.3 Vplyvy na konkurencieschopnosť a produktivitu

Dochádza k vytvoreniu resp. k zmene bariér na trhu?
Bude sa s niektorými podnikmi alebo produktmi zaobchádzať v porovnateľnej situácii rôzne (napr. špeciálne režimy pre mikro, malé a stredné podniky tzv. MSP)?
Ovplyvňuje zmena regulácie cezhraničné investície (príliv/odliv zahraničných investícií resp. uplatnenie slovenských podnikov na zahraničných trhoch)?
Ovplyvní dostupnosť základných zdrojov (financie, pracovná sila, suroviny, mechanizmy, energie atď.)?
Ovplyvňuje zmena regulácie inovácie, vedu a výskum?
Ak bol identifikovaný goldplating, prispieva k zníženiu konkurencieschopnosti a produktivity? Akým spôsobom?
Ako prispieva zmena regulácie k cieľu Slovenska mať najlepšie podnikateľské prostredie spomedzi susediacich krajín EÚ?

Konkurencieschopnosť:
Na základe uvedených odpovedí zaškrtnite a popíšte, či materiál konkurencieschopnosť:
☐ zvyšuje x nemení ☐ znižuje

Produktivita:
Aký má materiál vplyv na zmenu pomeru medzi produkciou podnikov a ich nákladmi?

Na základe uvedenej odpovede zaškrtnite a popíšte, či materiál produktivitu:
☐ zvyšuje x nemení ☐ znižuje

3.4 Iné vplyvy na podnikateľské prostredie

Ak má materiál vplyvy na PP, ktoré nemožno zaradiť do predchádzajúcich častí, či už pozitívne alebo negatívne, tu ich uveďte. Patria sem:

a) *vplyvy súvisiace so žiadosťami o alebo prijímaním dotácií, fondov, štátnej pomoci a čerpaním iných obdobných foriem podpory zo strany štátu, keďže sú sprievodným*

javom uchádzania sa či získania benefitov, na ktoré nie je právny nárok priamo zo zákona, ale vzniká na základe prejavu vôle dotknutého subjektu;

b) *regulované ceny podľa zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách;*
c) *iné vplyvy, ktoré predpokladá materiál, ale nemožno ich zaradiť do častí 3.1 a 3.3.,*
d) *iné vplyvy podľa písm. a) až c), ktoré sú goldplatingom.*

Návrh zavádza nové povinnosti a obmedzenia sociálnym podnikom, ktoré získavajú verejnú podporu:

- Návrh zákona upravuje rôzne spôsoby socializácie zisku pre registrované sociálne podniky. Ide o významný krok k posilneniu princípu socializácie zisku, ktorý je jedným zo základných znakov sociálnych podnikov. Zavedenie jasných pravidiel pre tvorbu a využívanie fondov zvýši transparentnosť finančných tokov a prispeje k dlhodobej udržateľnosti sociálnych podnikov. V súvislosti so socializáciou zisku sa zavádza pokuta registrovanému sociálnemu podniku za porušenie záväzku podľa § 6 ods. 1 písm. b) piateho bodu v sume, ktorá zodpovedá výške percentuálnej časti zisku po zdanení, ktorú sa registrovaný sociálny podnik zaviazal použiť na dosiahnutie hlavného cieľa zníženej o sumu preukázateľne vynaloženú na dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu. .
- Zásadne sa precizujú podmienky pre priznanie štatútu registrovaného sociálneho podniku. Dopĺňajú sa obsahové náležitosti základného dokumentu (hlavný cieľ, meranie sociálneho vplyvu, finančný plán) a projektu činnosti (jednoznačné určenie spoločensky prospešnej služby, plánované činnosti a spôsob ich merania). Zavádza sa nová povinnosť vypracovať projekt pracovnej integrácie pre integračné podniky. K projektu činnosti bude integračný podnik predkladať aj individuálny projekt pracovnej integrácie pre každého zamestnanca, ktorý je znevýhodneným alebo zraniteľným zamestnancom do 3 mesiacov odo dňa prijatia zamestnanca do pracovného pomeru a ak pracovný pomer tohto zamestnanca vznikol pred priznaním štatútu integračného podniku, do troch mesiacov odo dňa priznania štatútu integračného podniku. **Toto opatrenie okrem negatívneho (zvýšenie povinností) bude mať aj pozitívny vplyv nakoľko jeho cieľom je zvýšiť kvalitu podnikateľských plánov a posilniť dôveryhodnosť registrovaných sociálnych podnikov.** Projekt činnosti bude musieť obsahovať projekt dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu vo vzťahu k činnosti, ktorou sa zaväzuje registrovaný sociálny podnik dosahovať merateľný pozitívny sociálny vplyv, a to vo vzťahu k hospodárskej činnosti, ktorým preukazuje spôsob dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu vo vybranej spoločensky prospešnej službe podľa § 2 ods. 4 a opis jeho merania. Zároveň musí obsahovať podnikateľský plán, vrátane finančného plánu najmenej na tri účtovné obdobia vo vzťahu k hospodárskej činnosti registrovaného sociálneho podniku, ktorým preukazuje ekonomickú realizovateľnosť a udržateľnosť registrovaného sociálneho podniku.
- Zásadnou zmenou je aj úprava lehôt pre nové podniky, kde sa skracuje lehota na splnenie podmienok z dvanástich mesiacov na štyri mesiace pre integračné podniky, a šesť mesiacov pre sociálne podniky bývania a všeobecné podniky. Cieľom je zefektívniť účel a prínos nových registrovaných sociálnych podnikov. Navrhuje sa skrátenie lehoty pre nový podnik, v akej je registrovaný sociálny podnik povinný zriadiť poradný výbor alebo uplatňovať demokratickú správu, a túto skutočnosť preukázať ministerstvu práce, a to z dvanástich mesiacov na štyri mesiace. Navrhuje sa tiež, že v prípadoch, v ktorých došlo k zmene základného dokumentu alebo projektu dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu je registrovaný sociálny podnik povinný spolu s oznámením tejto zmeny predložiť dokumenty potrebné pre overenie spĺňania podmienok podľa § 6 ods. 1 do 60 dní od kedy došlo k zmene.

- Navrhuje sa uloženie pokuty do 1000 € registrovanému sociálnemu podniku v dôsledku nesplnenia si povinnosti poskytnutia zápisníc zo zasadnutí poradného výboru registrovaného sociálneho podniku v prípade, ak o to ministerstvo práce registrovaný sociálny podnik požiada.
- Skracuje sa obdobie na použitie sumy úľavy na dani z príjmov vo výške percenta socializácie, ku ktorej sa zaviazal registrovaný sociálny podnik v základnom dokumente, a to z piatich rokov na dva roky odo dňa prevedenia finančných prostriedkov vo výške tejto úľavy na osobitný účet.
- Skracuje sa obdobie, za ktoré je registrovaný sociálny podnik povinný podať dodatočné daňové priznanie za predchádzajúce zdaňovacie obdobia (hospodárske roky) zo súčasných piatich rokov na dva roky, ak registrovaný sociálny podnik stratil nárok na úľavu na dani z príjmov z dôvodov, ktoré majú za následok zrušenie štatútu registrovaného sociálneho podniku.

Návrh obmedzuje podporu integračným sociálnym podnikom v podobe zníženia maximálnej výšky vyrovnávacieho príspevku

- Negatívny vplyv návrhu súvisí so znížením maximálnej podpory poskytovania vyrovnávacieho príspevku zo súčasného naviazania na percento priemernej mzdy na úroveň minimálnej mzdy platnej v príslušnom kalendárnom roku, v ktorom sa podpora poskytuje.

  Na základe údajov z Informačného systému služieb zamestnanosti za rok 2024 boli identifikované výdavky na podporu zamestnávania znevýhodnených osôb, značne znevýhodnených osôb a zraniteľných osôb v rámci integračných podnikov formou poskytovania vyrovnávacieho príspevku. Zmenou maximálnej výšky podľa navrhovanej právnej úpravy sa mení nová maximálna suma poskytnutej dotácie na jedného zamestnanca. Z tohto dôvodu boli nové výdavky na podporu zamestnávania formou vyrovnávacieho príspevku vypočítané po zohľadnení novej maximálnej výšky podpory na úrovni jednotlivca a porovnané s vyplatenou sumou podpory v roku 2024.

  Kvantifikovaná úspora výdavkov bola v ďalších rokoch indexovaná očakávaným tempom rastu priemernej mzdy v národnom hospodárstve SR určenej na základe makroekonomickej prognózy Inštitútu finančnej politiky MF SR zo septembra 2025 a predpokladaným 5 % rastom zamestnanosti v sociálnych podnikoch.

  Celkové zníženie podpory zamestnávateľov formou tzv. vyrovnávacieho príspevku sa odhaduje v roku 2026 na úrovni približne 17,2 mil. eur, v roku 2027 na úrovni približne 19,0 mil. eur a v roku 2028 na úrovni približne 20,7 mil. eur, čo v priemere predstavuje zníženie poskytovanej podpory o približne 27 %.

  Počet dotknutých sociálnych podnikov odhadujeme na úrovni 511 podnikateľských subjektov a počet zamestnancov s nižšou podporou na úrovni 4,2 až 4,6 tis. osôb (podrobnejšie členenie v Tabuľke č. 1 nižšie). Priemerné mesačné zníženie podpory v rokoch 2026 až 2028 na jeden sociálny podnik predpokladáme na úrovni približne 2 800 až 3 400 eur, čo predstavuje 33,8 až 40,5 tis. eur ročne.

- Tabuľka č. 1

Predpokladaný počet dotknutých sociálnych podnikov a príslušných zamestnancov	Odhadované početnosti			
	2025	2026	2027	2028
Predpokladaný počet dotknutých sociálnych podnikov	0	511	511	511
Predpokladaný počet zamestnancov s nárokom na nižšiu podporu § 2 ods. 5 písm. a)	0	283	298	312
Predpokladaný počet zamestnancov s nárokom na nižšiu podporu § 2 ods. 5 písm. b) č. 1	0	3 274	3 438	3 610

Predpokladaný počet zamestnancov s nárokom na nižšiu podporu § 2 ods. 5 písm. b) č. 2	0	636	668	701
Predpokladaný počet zamestnancov s nárokom na nižšiu podporu § 2 ods. 6	0	4	5	5

Spracovanie Inštitút sociálnej politiky

Pozitívny vplyv návrhu – uvoľnenie obmedzení a povinností pre registrované sociálne podniky

- Doterajšia povinnosť, že registrovaný sociálny podnik je povinný v obchodnej komunikácii uvádzať označenie „registrovaný sociálny podnik“ alebo skratku „r. s. p.“ sa mení na možnosť. Z aplikačnej praxe vyplynula potreba zvoľniť predmetnú povinnosť.
- Vypúšťa sa absolútna bezzásahovosť zo strany registrovaného sociálneho podniku (štatutárneho orgánu alebo členov štatutárneho orgánu registrovaného sociálneho podniku) v rámci volieb či vymenovania členov poradného výboru.
- Dopĺňa sa výnimka pre zainteresované osoby (najčastejšie rodinní príslušníci) pre členstvo poradného výboru. Zároveň dopĺňa prechodné obdobie 4 mesiacov pre splnenie podmienky obsadenia poradného výboru zamestnancami.
- Navrhuje sa upraviť povinný minimálny interval zasadnutia poradného výboru z troch mesiacov na šesť mesiacov. V rámci aplikačnej praxe sa ukázalo, že navrhovaný interval je absolútne postačujúci na riadne fungovanie poradného výboru a činnosti, ktoré poradný výbor vykonáva. Cieľom je ponúknuť podnikateľským subjektom flexibilitu pri zachovaní zásad participácie a transparentnosti.